

El llenguatge

Frases

exclamatives

2/XII/1978

Així com ahir admetíem la possible concurrència entre el mot que, quantitatiu ponderatiu, i l'adjectiu exclamatiu quin, en expressions com Que bon gust! i Quin bon gust!, podriem també indicar la concurrència que s'arriba a establir en alguns casos entre el quantitatiu que i altres termes graticals.

Que —com a mot quantitatiu— es pot usar davant un nom: Que cotxes! Per això diem que és un adjectiu. També es pot usar davant un adjectiu, un verb o un adverbi: Que llesta! Que tard! Que triga! Per això diem també que és un adverbi. Disposem, però, d'un adjectiu quantitatiu, quant, que fem servir en oracions interrogatives i exclamatives. I, en aquest darrer cas, quant és, de fet, molt més usual que no pas que: Quanta gent! Quantes mentides que diu! Però com a adverbi quantitatiu veiem que el Diccionari Fabra només admet quant davant un adjectiu i un altre adverbi i encara l'exemple que n'indica no és pas exclamatiu o admiratiu: Vegeu, doncs, quant gran ha estat la seva gosadia. Sembla indubtable, per tant, que oracions com «Quant corre!» o «Quant treballa» no són admissibles o que, en tot cas, són netament preferibles Que corren! i Que treballen!

Res no ens priva, tampoc, d'usar l'adverbi com, significant «de quina manera», en oracions admiratives o exclamatives. Tot els exemples de l'adverbi com, amb aquest significat, que trobem al Fabra corresponen a oracions interrogatives —directes o indirectes—: No sé com fer-ho, Com te trobes?... Però en trobem alguns exemples exclamatis a l'Alcover-Moll i també aquest de la Gran Enciclopèdia: Com heu canviat! S'estableix, així, una concurrència entre oracions com Que corren! i Com corren! Que triga! i Com triga!, Que pesa, aquesta maleta! i Com pesa, aquesta maleta! Hi podriem, és clar, assenyalar una petita diferència de matis, si més no en alguns casos. Diríem que corre! d'algú de qui admirem la velocitat de què és capaç en una cursa i Com corre! ponderant la manera de fer-ho d'algú o bé al·ludint, com en aquest cas, a la causa (fugint d'un perill). Però aquestes dues idees poden arribar a coincidir fins al punt de fer intercanviables aquestes expressions diferents. Notem, d'altra banda, que l'ús del quantitatiu que només és possible amb alguns verbs, intransitius, i expressant una acció susceptible d'ésser modificada quantitativament.

Albert Jané